

Lapsehoiuteenus

I TEENUSE SISU

II TEENUSE TAOTLEMISE JA OSUTAMISE PROTSESS

III TEENUSE OSUTAJA

IV KLIENDI TAGASISIDE JA JÄRELEVALVE

V MUU INFO

I TEENUSE SISU

Teenuse eesmärk

Lapsehoiuteenuse peamine eesmärk on toetada lapsevanema, eestkostja või lepingu alusel lapse perekonnas hooldaja töötamist või toimetulekut. Samuti on lapsehoiuteenuse eesmärkideks:

- võimaldada lapsevanematele lapse hooldamisest vaba aega, et nad saaksid ajutiselt tegeleda teiste tegevustega;
- võimaldada kasutada peale lasteaia teisi lapsehoiuvorme, mis vastavad riigi kehtestatud miinimumnõuetele ja on lastele turvalised.

Teenuse sihtgrupp

Teenuse sihtgrupid on lapsevanemad, laste eestkostjad ja lastele perekonnas hooldamise teenuse pakkujad ning teenust saavad lapsed. Õigusaktides ei ole piiratud laste vanust, st lapsehoiuteenust võib vajaduse korral saada kuni 18-aastane inimene.

Lapsehoiuteenuse hüvitamisele riigi poolt on õigus raske või sügava puudega lapse seaduslikul esindajal (lapsevanem või eestkostja) või lapsele perekonnas hooldamise teenuse (sotsiaalhoolekande seadus § 252 lg 1) pakkujal kuni selle kalendriaasta lõpuni, kui laps saab 18-aastaseks, eeldusel et:

- 1) lapse hooldusteenuste vajadus on kirjas lapse rehabilitatsiooniplaanis;
- 2) lapse hooldamine ei ole samal ajal tagatud teiste sotsiaalteenustega (v.a lapse perekonnas hooldamine);
- 3) laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

Teenuse osutamise aluseks olevad õigusaktid

Sotsiaalhoolekande seadus ning sotsiaalministri määrused: „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse taotluse vormi ja taotlusele lisatavate dokumentide loetelu kehtestamine“, „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalse maksumuse ning asenduskodeerimise maksimaalse maksumuse ja hinna kehtestamine“, „Tervisekaitsenõuded lapsehoiuteenusele“ ja „Majandustegevuse registrisse kantavate teenuse osutaja andmete loetelu ja teavitamist vajavate muudetud andmete loetelu kehtestamine“.

Seotud teenused

Lapsehoiuteenusega sarnased tegevused on: koolieelne lasteasutus, pikapäevarühm, huviringid, avatud noortekeskused, laste- ja noortelaagrid ja päevakeskused kooliealistele lastele, lapse tugisik või isiklik abistaja. Nende sotsiaalteenuste sisu, mida ei ole sotsiaalhoolekande seaduses sõnastatud ja mida kohalik omavalitsus rahastab, peab olema defineeritud kohaliku omavalitsuse õigusakti või vähemalt lepingu tasandil. Kuna inimeste ootused teenusele võivad olla erinevad, on oluline teenuse sisu ja eesmärki tutvustada enne teenuse osutamist, näiteks võimalusel kohaliku omavalitsuse kodulehel. Kui teenusekirjeldused on inimestele kättesaadavad ja/või neid on tutvustatud, võimaldab see taotleda konkreetset teenust, mitte abi üldiselt ja vähendada arusaamatusi teenuse sisu või teiste teenustega kattuvuse tõttu.

Teenuse kirjeldus

Lapsehoiuteenus on lapsevanema töötamist, õppimist või toimetulekut toetav teenus, mille osutamise ajal tagab lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenuse osutaja.

Lapsehoidja on inimene, kes teenuse osutamise kestel isiklikult lapsega tegeleb.

Lapsehoiuteenuse sisu koosneb kolmest komponendist: lapse hooldamine, tema turvalisuse tagamine ja lapse arendamine. Lapse hooldamine võib tähendada lapse söötmist, pesemist või mähkmete vahetamist. Hooldustoimingud sõltuvad lapse vanusest ja oskustest. Lapse arendamise kohta õigusaktides nõudeid ei ole ning arendamise tase sõltub konkreetsest teenusepakkujast ja lapsehoidjast. Arendamise all mõeldakse eelkõige lapsega tegelemist - temaga rääkimist, lugemist, mängimist.

Paljud lapsehoiuteenuse osutajad võimaldavad lapsevanematele selliseid hoiutingimusi, mida lasteaedades ei pakuta nt beebide hoidmine, tavapärasest tööajast erineval ajal hoidmine või personaalne lapsehoid. Võrreldes lasteaedadega on lapsehoiuteenuse puhul lapsevanemal suurem kohustus teenuse osutajaga lapsehoidmise tingimustes kokku leppida. Samuti on lapsevanemal lapsehoidja sobivuse hindamiseks õigus küsida lapsehoidja ettevalmistust ja töökogemust. Sotsiaalhoolekande seaduses lapsehoiuteenusele kehtestatud nõuded ei võimalda lapsehoiuteenuse osutajal anda lapsele alusharidust.

Teenuse osutamisel lähtutakse kohaliku omavalitsuse ja/või teenuse osutaja välja töötatud teenuse osutamise korrast, mis sisaldab:

- teenusele seatud nõudeid;
- klienditeeninduse standardit (nt sotsiaalala töötaja eetikakoodeks);
- tagasisidesüsteemi (nt rahuolu-uuring);
- kaebuste lahendamise protseduuri;
- kvaliteedi tagamise ja tulemuslikkuse hindamise süsteemi.

Teenuse osutamise maht

Teenuse vajalikkuse ja mahu otsustab lapsevanem. Kui teenuse eest maksab riik või omavalitsus, otsustab teenuse hüvitamise suuruse rahastaja.

Teenuse kättesaadavus

Kui piirkonnas on vähe lapsehoiuteenuse pakkujaid, on kohalikel omavalitsustel võimalik teenuse kättesaadavust parandada ise teenust osutades. Kuna lapsehoiuteenust saab osutada ka ilma spetsiaalseid ruume omamata, on võimalik teenust korraldada lihtsalt ja väheste kuludega. Lapsehoidjate haridusnõuded ei ole kõrged ja see kergendab sobivate inimeste leidmist. Paljud omavalitsused toetavad ka lapsehoidjate koolitamist, kui nad on huvitatud teenuse arengust või osutamisest oma piirkonna lapsevanematele. Sageli vajavad sobiva haridusega lapsehoidjad omavalitsuse abi töökoha leidmisel, kui nad ei soovi FIEna töötada ning omavalitsused saaksid teha koostööd piirkonna lapsehoiuteenuse pakkujatega või ise teenust pakkuda.

II TEENUSE TAOTLEMISE JA OSUTAMISE PROTSESS

Teenuse taotlemine ja vastutav isik

Lapsehoiuteenuse saamiseks tuleb lapsevanemal pöörduda lapsehoiuteenuse pakkuja poole. Kõigi tegevusluba omavate lapsehoiuteenuse pakkujate kontaktandmed on [majandustegevuse registris](#). Sealt on võimalik teenuse pakkujat otsida ka piirkonna täpsusega.

Lapsehoiuteenuse pakkujaid leiab internetis ka [Perekooli veebilehelt](#).

Lapsevanem lepib kohaliku omavalitsuse ja teenuseosutajaga kokku teenuse osutamise algusaja, koha ja

mahu.

Teenuse osutamise alustamisel teavitatakse lapsevanemat suuliselt või kirjalikult tema õigustest ja piirangutest seoses teenuse saamisega, sh kaebuste esitamise võimalustest ja korrast.

Menetluse pikkus

Lähtutakse haldusmenetluse seadusest ja avaliku teabe seadusest.

Teenuse osutamise koht

Lapsehoiuteenust osutatakse nii lapse kui lapsehoidja eluruumides, samuti muudes lapsehoiuks sobivates ruumides. Lapsehoiuteenuse ruumid (v.a lapse kodu) peavad vastama lapsehoiuteenuse tervisekaitsenõuetele. Kohalikud omavalitsused saavad lapsehoiuteenust korraldades või osutades kasutada ka lasteaedade, koolide ja päevakeskuste ruume, mis enamasti teenuse osutamiseks hästi sobivad.

Teenuse finantseerimise/ maksumuse põhimõtted

Lapsehoiuteenuse eest tasub üldjuhul lapsevanem. Osad kohalikud omavalitsused toetavad lapsevanemaid lapsehoiuteenuse eest tasumisel. Näiteks makstakse lapsehoiuteenuse hüvitist (arve alusel) või tehakse lapsevanemaga teenuse eest tasumist täpsustav leping.

Lapsehoiuteenuse hüvitamine raske või sügava puudega lapse vanemale

Raske või sügava puudega lapse vanemale hüvitab riik lapsehoiuteenuse kulusid seetõttu, et puudega lapse vanemal on tavalisest suurem hoolduskoormus ning suurem vajadus hooldamisest vaba aja järele.

Lapsehoiuteenus ei kompenseeri puudega lapsele ja tema perele lasteaiakoha puudumist või koolis käimise (koduõppel) võimaluse puudumist. Puudega lapsel on teistega võrdne õigus käia lasteaias ja koolis ning lapsehoiuteenus on lapsevanema jaoks täiendav abi puudega lapse kasvatamisel.

Lapsevanem võib teenust kasutada nii ööpäevase, päevase kui ka paaritunnise teenusena. Ööpäevane teenus võib sobida vanema puhkusel või lähetusel viibimise ajal.

Kui teenust soovitakse saada riiklikult kehtestatud maksimaalse maksumuse määrast rohkem, katavad teenuse kulud kokkuleppel lapsevanem ja kohalik omavalitsus koos.

Riigi rahastatavat lapsehoiuteenust ei ole võimalik saada ootamatult tekkinud teenusevajaduse korral, sest teenuse taotlemine ja lepingu sõlmimine võtab mõned nädalad aega.

Lapsehoiuteenuse hüvitamise taotlemine

Enne lapsehoiuteenuse hüvitamise taotlemist tuleb lapsevanemal leida sobiv teenusepakkuja ning temaga teenuse pakkumise tingimused, sh periood ja hind, kokku leppida. Kui lapsevanem ei ole lapsehoiuteenusega kokku puutunud, peaks sotsiaaltöötaja teda vajaduse korral sobiva teenusepakkuja leidmisel abistama. Seejärel esitab lapse seaduslik esindaja või perekonnas hooldaja lapsehoiuteenuse hüvitise saamiseks taotluse koos nõutavate dokumentidega lapse elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele. Taotluse vorm ja sellele lisatavate dokumentide nimekiri on kinnitatud sotsiaalministri määrusega.

Kui kõik dokumendid on nõuetekohaselt esitatud, teeb kohalik omavalitsus otsuse lapse teenust saama suunamise kohta 10 tööpäeva jooksul.

Positiivse otsuse korral sõlmitakse lapse seadusliku esindaja või perekonnas hooldaja, kohaliku omavalitsuse ja lapsehoiuteenuse osutaja vahel riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks haldusleping. Eitav otsus tehakse juhul, kui taotleja ei vasta seaduses nimetatud hüvitise saamise kriteeriumitele.

Kui aasta jooksul lapse elukoht muutub, tuleb endisel kohalikul omavalitsusel uuele kohalikul omavalitsusele üle kanda raske või sügava puudega lapse lapsehoiuteenuse kulude hüvitamiseks riigieelarvest eraldatud

summad.

III TEENUSE OSUTAJA

Teenuse osutaja

Täielikult või osaliselt riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest rahastatavat lapsehoiuteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellel on lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

Tegevusloa nõue kehtib sõltumata sellest, kas raha makstakse otse teenuse osutajale või lapsevanemale.

Nõuded personalile

Nõuded lapsehoidjale:

- 1) on täieliku teovõimega, hea vaimse ja füüsilise tervisega;
- 2) omab kutseeaduse alusel välja antud lapsehoidja kutsetunnistust või on lõpetanud eripedagoogika, koolieelse pedagoogika, lapsehoidja või sotsiaaltöö eriala;
- 3) on lastega vahetult töötanud vähemalt kuus kuud viimase kümne aasta jooksul juhul, kui eriala lõpetamisest on möödunud rohkem kui kümme aastat. Inimene, kellel ei ole lapsehoidja kutsetunnistust, peab olema läbinud vähemalt 16-tunnise esmaabikoolituse viimase 36 kuu jooksul;
- 4) on läbinud tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes ja omab perearsti väljastatud tõendit.

Lapsehoidjatele rakendatakse sotsiaalhoolekande seaduse § 10¹.

Lapsehoidja peab vastama ka järgmistele nõuetele:

- 1) temalt ei ole ära võetud vanema õigusi ega last ilma vanema õiguste äravõtmiseta;
- 2) teda ei ole kõrvaldatud eestkostja ega hooldaja kohustuste täitmisest;
- 3) tema suhtes ei ole alustatud kriminaalmenetlust süüdistatavana kuriteos, mille eest seadus näeb karistusena ette vangistuse, ja ta ei ole süüdi mõistetud tahtlikult toimepandud kuriteos, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud;
- 4) tal ei ole sõltuvust alkoholist, narkootilistest ega psühhotroopsetest ainetest.

Nõuded teenuse osutamise ruumidele, inventarile

Lapsehoiuteenust võib osutada lapsehoiuteenust saava lapse eluruumides või muudes lapsehoiuks sobivates ruumides. Kui lapsehoiuteenust osutatakse väljaspool lapsehoiuteenust saava lapse eluruumi, peavad lapsehoiuteenuse osutamise ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud [lapsehoiuteenuse tervisekaitse](#)nõuetele.

Lapsehoiuteenuse osutamisel korraga rohkem kui kümnele lapsele ühes tegevuskohas peavad lapsehoiuteenuse osutamise ruumid, nendele ruumidele juurdepääsuteed ja ruumidest väljapääsuteed vastama ehitusseaduses ja selle alusel kehtestatud tuleohutusnõuetele, mis kehtivad koolieelsetele lasteasutustele.

IV KLIENDI TAGASISIDE JA JÄRELEVALVE

Kliendi tagasiside

Lähtutakse kohaliku omavalitsuse ja/või teenuse osutaja välja töötatud teenuse osutamise korrast, arvestades eelkõige:

- klienditeeninduse standardit (nt sotsiaalala töötaja eetikakoodeks);

- tagasisidesüsteemi (nt rahuolu-uuring);
- kaebuste lahendamise protseduuri.

Teenuse väljundid

Lähtutakse kohaliku omavalitsuse ja/või teenuse osutaja välja töötatud teenuse osutamise korrast, arvestades eelkõige kvaliteedi tagamise ja tulemuslikkuse hindamise süsteemi.

Teenuse kasutamise tulemusena on tagatud isiku turvatunne, säilib või suureneb teenust saava isiku võimalikult iseseisev toimetulek ning teenuse kasutajale tagatakse võimalus aktiivselt ühiskonnaelus osaleda. Tulemuslikkust hindavad teenust saav isik, teenuse osutaja, sh vahetult teenust osutav isik, ja rahastaja.

Kaebuste käsitlemine/ menetlemine/ järelevalve

Lähtutakse kohaliku omavalitsuse ja/või teenuse osutaja välja töötatud teenuse osutamise korrast.

Teenuse osutaja teavitab lapsevanemat enne teenuse osutamist kaebuste esitamise võimalustest ja protseduurist.

Järelevalve

Sotsiaalhoolekande seaduse § 7 lõige 2 sätestab, et maavanem või tema volitatud isik teostab järelevalvet maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste rahaliste vahendite kasutamise üle.

Järelevalve paremaks korraldamiseks on välja töötatud [juhend ja vormid](#)

Järelevalvet teevad ka Päästeamet ja Terviseamet. Sõltuvalt kaebuse sisust saab pöörduda asjaomase järelevalveasutuse poole.

V MUU INFO

Info teenusekirjelduse koostamise kohta

Teenusekirjeldus on kättesaadav Sotsiaalministeeriumi kodulehel www.sm.ee.

Teenusekirjelduse muutmise ettepanekutega võib pöörduda Sotsiaalministeeriumi poole info@sm.ee.

Viimati uuendatud: 17. juuli 2014 kell 10:22